

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

Materiál predkladaný na 1/15 zasadnutie
Dozornej rady Sociálnej poisťovne
konané dňa 24. februára 2015

6

INFORMÁCIA O PLNENÍ HARMONOGRAMU A OPATRENÍ V SÚVISLOSTI S POKLESOM PRÍJMOV OD EKONOMICKY AKTÍVNEHO OBYVATEĽSTVA (EAO)

Dôvod predloženia:

realizácia uznesenia Dozornej rady
SP č. 39/03/13 z 18. júna 2013

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia Dozornej rady Sociálnej poisťovne
2. Predkladaciu správu
3. Informáciu o plnení harmonogramu a opatrení v súvislosti s poklesom príjmov od EAO

Materiál predkladá:

Ing. Dušan Muňko
generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne

Návrh uznesenia
Dozornej rady Sociálnej poisťovne

Dozorná rada Sociálnej poisťovne

berie na vedomie

informáciu o plnení harmonogramu a opatrení v súvislosti s poklesom príjmov od EAO.

Predkladacia správa

Informácia o plnení harmonogramu a opatrení v súvislosti s poklesom príjmov od EAO sa predkladá na základe uznesenia Dozornej rady Sociálnej poisťovne č. 39/03/13 z 18. júna 2013.

Obsahom predloženého materiálu je vyhodnotenie plnenia harmonogramu a opatrení prijatých v súvislosti s poklesom príjmov od ekonomicky aktívneho obyvateľstva k 31. januáru 2015.

Informácia o plnení harmonogramu a opatrení v súvislosti s poklesom príjmov od EAO

Opatrenia Sociálnej poisťovne týkajúce sa poklesu príjmov od EAO a kontrolné mechanizmy (KM):

1. **Posilnenie útvarov pobočiek vykonávajúcich vonkajšiu kontrolu a zvýšenie počtu vykonaných kontrol odvádzateľov poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie zamerané na plnenie odvodových povinností, oznamovacích povinností, povinností predkladať výkazy poistného a príspevkov.**

T: 1. júl 2013

Z: sekcia ekonomiky, odbor ľudských zdrojov, riaditelia pobočiek

Plnenie: úloha splnená

KM: Správu o vonkajšej kontrolnej činnosti vyhotovovať na mesačnej báze

a) v období do marca 2014 na základe údajov predložených pobočkami

b) v období od apríla 2014 na základe údajov v IS JVP; zmena termínu - v období od júla 2014 na základe údajov v IS JVP; 2. zmena termínu - v období od októbra 2014 na základe údajov v IS JVP; 3. zmena termínu - za obdobie od januára 2015

Plnenie: plní sa priebežne

Vonkajšia kontrola vykonaná zamestnancami pobočiek v roku 2014

V roku 2014 bolo **kontrolovaných celkom 14 546 zamestnávateľov a bolo vykonaných 14 603 kontrol.**

V porovnaní s rokom 2013 kontrolovali zamestnanci vykonávajúci vonkajšiu kontrolu **o 7 457 zamestnávateľov viac** (v roku 2013 kontrolovali 7 089 zamestnávateľov), t.j. **viac o 105,19%** a vykonali **o 7 496 vonkajších kontrol viac** (za rok 2013 vykonali 7 107 kontrol), t.j. **viac o 105,47%**.

Správnosť odvodu poistného a plnenie oznamovacích povinností bola kontrolovaná za **276 775 zamestnancov**. Celkom bolo kontrolovaných 2 478 099 mesiacov, za ktoré zamestnávatelia odvádzali poistné za svojich zamestnancov.

Pri kontrole bolo predložených a v jednotlivých aplikačných programových vybaveniach zaevidovaných **12 634 výkazov** poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, výkazov poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „výkazy“). Pri kontrole **výkazov** zamestnávateľov opravili zamestnanci pobočiek Sociálnej poisťovne **144 651 chýb** a **26 673 chýb registračných listov zamestnancov** zistených pri kontrole.

Na základe výsledkov uskutočnených vonkajších kontrol bolo útvarmi poistného rozhodnutím **predpísané dlžné poistné v celkovej sume 6 479 912,66 EUR.**

Poistné zaplatené zamestnávateľmi bez právneho dôvodu bolo zistené v celkovej sume **1 211 899,85 EUR**.

V súvislosti s vykonávanými kontrolami na sociálne poistenie v roku 2014 bolo uložených **3 612 pokút** v celkovej sume **273 145,51 EUR** a bolo vydaných **5 261 rozhodnutí na penále** v celkovej sume **2 053 126,24 EUR**.

Na základe kontrol bolo uhradené poistné v roku 2014 v sume 9 058 630,10 EUR.

Za obdobie od januára 2015 sa uskutočňuje vyhodnocovanie vonkajšej kontrolnej činnosti na základe štatistických zostáv vytvorených na ten účel v IS JVP. Je však potrebné uviesť, že aj naďalej je časť vonkajšej kontroly vyhodnocovaná manuálne pobočkami. Týka sa to údajov o počte opravených chýb v registračných listoch zamestnancov, o počte opravených chýb vo výkazoch, údajov o uložených pokutách (počet a suma). Dôvodom nezabezpečenia plnej automatizácie štatistických zostáv je nedostatočná dátová základňa a funkcionálnosť v IS JVP, ktorá nesúvisí priamo s výkonom vonkajšej kontroly.

- 2. Podávanie trestných oznámení na zamestnávateľov, ktoré sú fyzické osoby alebo štatutárnych zástupcov právnických osôb, v súvislosti s neplatením a neodvádzaním poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v prípade, ak zamestnávateľ nezaplatil alebo neodviedol poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v správnej sume najmenej za obdobie troch kalendárnych mesiacov a dlžná suma poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie je v sume 2 660,00 EUR a viac.**

T: ihneď

Z: riaditelia pobočiek

KM: mesačné vyhodnocovanie

a) v období do marca 2014 na základe údajov predložených pobočkami,

b) v období od apríla 2014 na základe údajov v IS JVP; 2. zmena termínu - v období od júla 2014 na základe údajov v IS JVP; 3. zmena termínu - v období od novembra 2014 na základe údajov v IS JVP; 3. zmena termínu - za obdobie od januára 2015 na základe údajov v IS JVP;

Plnenie: plní sa priebežne

Stav k 31. decembru 2014 - vyhodnotenie na základe údajov spracovaných manuálne pobočkami.

Do konca roku 2014 bolo v súvislosti s neplatením a neodvádzaním poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie podaných **11 783 trestných oznámení**.

Poistné vyčíslené v podaných trestných oznámeniach evidujeme celkom v sume **85 878 205,38 EUR**.

Poistné zaplatené na základe týchto podaných trestných oznámení je **v sume 24 446 000,22 EUR** (úspešnosť je 28,47 % z celkového počtu podaných oznámení).

Z dôvodu, že vec bola celkom v 6 652 prípadoch prerušená, odložená, zastavená, odmietnutá, resp. postúpená v celkovej sume 43 551 834,03 EUR, **očakávaná suma poistného z oznámení podaných od januára 2013 je 42 284 478,24 EUR.**

Nižšie uvádzame počty prípadov a sumu poistného s tým súvisiacu, kde sa vo veci ďalej nekoná:

- vec prerušená celkom v 763 prípadoch v sume 4 638 937,93 EUR,
- vec odložená celkom v 2 252 prípadoch v sume 8 745 921,07 EUR,
- vec zastavená celkom v 2 265 prípadoch v sume 16 198 312,83 EUR,
- vec odmietnutá celkom v 1 362 prípadoch v sume 13 939 552,25 EUR,
- vec postúpená inému orgánu (napr. živnostenskému úradu) v 10 prípadoch v sume 29 109,95 EUR.

V súvislosti s neplatením a neodvedením poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie eviduje Sociálna poisťovňa toho času 268 osôb právoplatne odsúdených. Uvedené sa týka poistného celkom v sume 1 441 547,78 EUR. Sociálna poisťovňa eviduje 2 osoby oslobodené. Uvedené sa týka poistného v sume 41 893,11 EUR.

Stav k 31. januáru 2015 – vyhodnotenie na základe údajov z IS JVP.

V septembri 2014 bola do IS JVP nasadená technická podpora k evidencii trestných oznámení. Štatistika o podaných trestných oznámeniach sa do predchádzajúcich materiálov vytvárala na základe podkladov z pobočiek. Pobočky Sociálnej poisťovne po nasadení funkcionality naplnili údajovú základňu o podaných trestných oznámeniach v IS JVP aj spätne za predchádzajúce obdobie do októbra 2014.

Technická podpora vytvorená v IS JVP má určité špecifiká a odlišnosti zodpovedajúce možnostiam evidencie oproti údajom zozbieraným z pobočiek do 31. decembra 2014.

Štatistika od januára 2015 je výstupom z informačného systému, kde sú údaje o počte podaných oznámení a počte dotknutých odvádzateľov. **V januári 2015 bolo podaných 436 trestných oznámení a týkalo sa 367 odvádzateľov.**

Podrobné štatistiky o stave konaní a výške poistného sú uvedené v prílohách k materiálu kumulatívne za celé obdobie. Rozdiely, ktoré vznikli oproti predchádzajúcej štatistike sú spôsobené technickými možnosťami evidencie z dôvodu časového posunu medzi procesným úkonom a dňom spätného zaevidovania pokiaľ došlo na saldokonte odvádzateľa k zmenám.

V prílohe č. 1 je uvedený počet podaní, počet konaní a počet dotknutých odvádzateľov.

V prílohe č. 2 v oboch častiach sú podrobnosti o počte podaní v jednotlivých štádiách konania, ako aj prislúchajúcej sume poistného a spôsoby ukončenia.

V prílohe č. 3 je uvedená výška poistného zaplateného v súvislosti s podaním trestného oznámenia, nezaplateného poistného, očakávaného poistného a percentuálna úspešnosť. Všetky údaje sú kumulatívne po jednotlivých pobočkách so stavom k 31. januáru 2015.

3. Zintenzívnenie a zautomatizovanie kontroly splnenia prihlasovacej povinnosti SZČO a ich povinnosti platiť poistné na sociálne poistenie na základe údajov poskytnutých Sociálnej poisťovni Finančným riaditeľstvom SR (FR SR) a Ministerstvom vnútra SR (MV SR).

T pre zintenzívnenie kontroly: 31. august 2013

T pre zautomatizovanie kontroly: 30. apríl 2014; zmena termínu na 1. január 2015

Z: sekcia informatiky, sekcia ekonomiky

KM: štvrťročné vyhodnocovanie

Plnenie: plní sa priebežne

Na základe údajov poskytnutých MV SR (Živnostenský register SR) a údajov o príjmoch z podnikania a registrácii poskytnutých FR SR, sekcia informatiky vytvorila zoznamy fyzických osôb, ktoré mali živnostenské oprávnenie a príjem z podnikania bol vyšší ako zákonom stanovená hranica, t.j. mali sa prihlásiť na povinné poistenie SZČO. Tieto údaje boli porovnané s registrom poistencov IS JVP.

Podľa vyhodnotených údajov bolo od 1. júla 2004 neprihlásených 18 299 živnostníkov, z toho je

- a) 14 569 takých, ktorým malo vzniknúť poistenie od 1. júla 2011 alebo 1. júla 2012,
- b) 3 730 takých, ktorým malo vzniknúť poistenie pred 1. júlom 2011.

K 31. januáru 2015 bolo skontrolovaných 16 284 osôb, z ktorých:

- **v 6 523 prípadoch vzniklo povinné poistenie SZČO** – SZČO predložila registračný list, resp. pobočka rozhodla o vzniku poistenia, ak prihlasovacia povinnosť nebola splnená,
- **v 135 prípadoch povinné poistenie pokračuje** – prihlasovacia povinnosť nie je žiadna, povinné poistenie SZČO pokračuje na základe dosiahnutej hranice príjmu a zachovania statusu SZČO,
- **v 9 626 prípadoch povinné poistenie nevzniklo** – preverovaním príjmu a postavenia SZČO bolo zistené, že uvedený počet osôb už nemá postavenie SZČO, resp. má pozastavené oprávnenie, alebo na osobu sa v sociálnom zabezpečení nevzťahuje legislatíva Slovenskej republiky alebo príjem uvedený v daňových priznaniach nie je príjmom z podnikania na účely sociálneho poistenia.

V súvislosti so vznikom povinného poistenia doteraz skontrolovaných SZČO je vyčíslená odvodová povinnosť poistného v sume **10 345 054,00 EUR**.

Pobočkám zostáva na skontrolovanie ešte 2 015 osôb.

Na zautomatizovanie kontroly splnenia prihlasovacej povinnosti SZČO bola do IS JVP zapracovaná predmetná zmena funkcionality **pre spracovanie údajov zasielaných elektronickou formou:**

- zo Živnostenského registra SR,
- z iných orgánov pre účely automatickej registrácie – jednotná štruktúra dátového rozhrania.

V súčasnej dobe neexistuje funkcionality zabezpečujúca automatický vznik povinného poistenia SZČO na základe dát zo Živnostenského registra SR a ostatných registrov orgánov vydávajúcich povolenia na výkon činnosti SZČO.

Dôvody tohto stavu sú nasledovné:

- **Zmena spracovania dát zo Živnostenského registra SR**

Z dôvodu novely zákona o sociálnom poistení účinnej od 1. januára 2015 bola potrebná úprava spracovania už poskytovaných údajov zo Živnostenského registra SR. Údaje od 1. januára 2015 už nie sú používané len informatívne, ako tomu bolo do 31. decembra 2014, ale sú podkladom pre vznik povinného poistenia SZČO. V súčasnej dobe prebieha testovanie týchto úprav a dát, ktoré Živnostenský register SR upravil na základe požiadavky Sociálnej poisťovne.

- **Chýbajúce dáta**

Neustále prebiehajú stretnutia a komunikácia Sociálnej poisťovne s inými orgánmi, ktoré vydávajú povolenia na výkon činnosti SZČO. Predmetom je uzavretie dohôd o poskytovaní údajov v elektronickej podobe.

Sociálna poisťovňa doteraz prevzala 39 súborov tzv. inicializačných dávok z 82 registrov oprávnení. Ich obsahom sú existujúce oprávnenia k 1. januáru 2015.

- **Kvalita poskytovaných údajov**

Zo strany Sociálnej poisťovne je potrebná ich kontrola, nakoľko odovzdané dáta nie sú v dohodnutej štruktúre. Dáta následne preveruje aj zhotoviteľ informačného systému, či ich v poskytnutej kvalite systém dokáže spracovať. Chyby sú po kontrolách odstraňované, ale proces sa musí zopakovať.

- **Komplexná zmena funkcionality**

V informačnom systéme neboli od jeho vzniku spracúvané dáta SZČO automatizovane. Jediný elektronický vstup tvorili informácie z daňových priznaní a ich vyhodnotenie. O samotnom vzniku poistenia SZČO rozhodoval v každom momente užívateľ na základe informácií, ktoré informačný systém nemal, nepoznal. Do informačného systému zaevidoval už len výsledok, na základe vlastného vyhodnotenia podkladov. Od 1. januára 2015 má rozhodnutia užívateľa pre každú situáciu zabezpečiť informačný systém. Nastavenie funkcionality je teda veľmi náročné a znásobuje ho stav spôsobený nekvalitou, resp. absenciou dát.

Pre zabezpečenie plnenia novely zákona o sociálnom poistení užívateľa v pobočkách až do doby spustenia komplexnej funkcionality evidujú vznik/zánik poistenia SZČO manuálne.

Doposiaľ evidujeme problém v súvislosti s poskytovaním údajov o SZČO u nasledovných subjektov:

- **nekomunikujú:** Ústav štátnej kontroly biopreparátov a liečiv,
- **zdĺhavá komunikácia:** Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, Okresné úrady v sídle kraja, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR,
- **nechcú poskytovať** údaje: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Ak Sociálnej poisťovni tieto subjekty nebudú poskytovať údaje, Sociálna poisťovňa im môže uložiť pokutu až do výšky 16 596,96 eur. Suma pokuty sa určí podľa Sadzobníka pokút, ktorý bol vydaný ako príloha k príkazu generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 21/2014, ktorý je účinný od 1. januára 2015.

Aktuálny stav u SZČO typu samostatne hospodáriaci roľníci (SHR):

Sociálna poisťovňa sa obrátila v apríli 2014 na Ministerstvo vnútra SR (MV SR) v súvislosti SHR. MV SR odkázalo Sociálnu poisťovňu na Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR), ako predkladateľa návrhu zákona v súvislosti s SHR. Preto oslovila MH SR v auguste 2014, odpoveď nedostala. V novembri 2014 Sociálna poisťovňa požiadala Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) o spoluprácu pri oslovení obcí a miest SR a mestských častí Bratislavy a Košíc (ďalej len „obce“). Po urgencii v januári 2015 ZMOS nevyhovel žiadosti o spoluprácu a zaslal Sociálnej poisťovni dňa 29. januára 2015 zoznam adres obcí. Sociálna poisťovňa zaslala obciam žiadosť o poskytnutie údajov o SHR a to:

- 257 žiadostí zaslaných poštou (neuveďená e-mailová adresa)
- 2 674 žiadostí zaslaných e-mailom.

Toho času prebieha aktívna komunikácia Sociálnej poisťovne a jednotlivých obcí o uzatvorení dohôd o elektronickom poskytovaní údajov.

Aktuálny stav u SZČO typu športovci:

U týchto osôb postupujeme na základe listu ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR z 12. decembra 2014, ktorý bol doručený Sociálnej poisťovni 30. decembra 2014. Od 1. januára 2015 SZČO, ktorá vykonáva športovú činnosť, nevykonávanie činnosti, resp. opätovné vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti deklaruje Sociálnej poisťovni predložením čestného vyhlásenia, ktorého právne účinky nastanú najskôr odo dňa jeho doručenia Sociálnej poisťovni. Sociálna poisťovňa bude pri vzniku povinného sociálneho poistenia SZČO - športovcov vychádzať z údajov poskytnutých FR SR a zohľadní predložené čestné vyhlásenie o nevykonávaní činnosti. V prípade, ak má športovec príjem, ktorý jej zakladá vznik povinného sociálneho poistenia a nepredloží čestné vyhlásenie o nevykonávaní činnosti, vznikne mu povinné sociálne poistenie SZČO.

4. Zabezpečenie elektronickej výmeny dát s Obchodným registrom, Živnostenským registrom SR, Obchodným vestníkom a Registrom fyzických osôb.

T: 31. december 2013

Z: sekcia informatiky

Plnenie: termín plnenia v texte

Za účelom zabezpečenia elektronickej výmeny dát boli so zhotoviteľom IS JVP v rámci Dodatku č.11 zazmluvnené nasledovné aktivity:

- a) Vytvorenie dátového rozhrania s Obchodným registrom s termínom realizácie 31. december 2013 – splnené.
- b) Vytvorenie dátového rozhrania so Živnostenským registrom SR s termínom realizácie 31. december 2013 – splnené.
- c) Vytvorenie rozhrania s Obchodným vestníkom s termínom realizácie 31. január 2014 – splnené.
- d) Vytvorenie rozhrania na Register fyzických osôb MV SR (RFO MV SR)

Zo strany Sociálnej poisťovne je v súčasnosti zabezpečené technické pripojenie na IS RFO MV SR – rozhrania sú implementované v požadovanom rozsahu s tým, že do 1. januára 2015 bolo zabezpečené nasledovné:

Register fyzických osôb Sociálnej poisťovne (RFO SP), ako špecifická časť IS JVP, bol k 1. januáru 2015 integrovaný na úrovni webových služieb na IS RFO MV SR. Vzhľadom na to, že IS RFO MV SR nie je k 1. januáru 2015 vyhlásený za referenčný register verejnej správy, nie je možné z právneho hľadiska použiť dáta tohto registra v informačných systémoch Sociálnej poisťovne. To vytvára priestor na dobudovanie a odladenie databázovej časti RFO SP.

Príprava integračného a akceptačného testovania ukázala potrebu zastabilizovať podmienky konektivity na strane IS RFO MV SR. Po odstránení týchto problémov na strane MV SR bude potrebné vykonať používateľské akceptačné testy, ako nevyhnutný predpoklad prechodu do produkčného prostredia IS RFO MV SR.

RFO SP bude synchronizovaný voči IS RFO MV SR prostredníctvom implementovaných dátových rozhraní pre tie fyzické osoby (FO), ktoré budú označené ako "záujmové osoby" t. j. všetky FO, ktoré majú evidované identifikačné údaje v niektorom z interných registrov informačných systémov Sociálnej poisťovne (IS JVP, IS DP, IS PvN, IS UP, IS NPaLPČ). Denne bude prebiehať aktualizácia údajov všetkých záujmových osôb medzi RFO SP a IS RFO MV SR.

Údaje preberané z IS RFO MV SR budú ukladané do RFO SP a po vyhlásení RFO MV SR za referenčný register údaje o FO, vedené v súčasnosti v interných registroch informačných systémov Sociálnej poisťovne, nebudú opravované/menené. Do vyhlásenie RFO MV SR za referenčný register bude vedená „duplicitná evidencia“ t.j. k dispozícii budú dve sady aktuálnych identifikačných údajov za danú osobu – jedna vlastná evidencia zo vstupov získaných Sociálnou poisťovňou a druhá externe získaná evidencia preberaná a aktualizovaná z IS RFO MV SR ako dátového zdroja.